



واکای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در گفت‌وگو با امیرحسین بانکی پور:

توقف در نرخ نزولی ازدواج و فرزندآوری

فرناز محمدزاده

چاندیوار

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت سال گذشته به جهت افزایش ازدواج جوانان و رشد فرزندآوری تصویب و اجرا شد که در همین مدت کوتاه توانسته روند نزولی ازدواج را متوقف و باعث افزایش باروری شود.

یادتان می‌آید همین چند دهه گذشته، شعار سر می‌دادند «فرزند کمتر، زندگی بهتر»! و تلاش کردند که فرهنگ عمومی جامعه به سمت تک‌فرزندی سوق پیدا کند. در دهه ۷۰ هرجا چشم می‌انداختی، تبلیغات برای فرزند کمتر داشتن بود و آن تبلیغات که به جهت کنترل جمعیت انجام می‌شد، آن قدر تأثیرگذار بود که بعد از سه دهه هنوز در ذهن‌ها باقی مانده است.

سه دهه از آن زمانی که تبلیغات منفی علیه داشتن فرزند زیاد صورت می‌گرفت، می‌گذرد اما هنوز هم هروقت به مادران تک‌فرزند می‌گویی دیگر وقت آوردن دومی است، با حالی رقت‌انگیز می‌گوید همین یکی برای هفت پشتم بس است! یا حتی زوجین جوانی هستند که مدت زیادی از آغاز زندگی مشترک‌شان گذشته اما وقتی حرف از بچه‌دار شدن‌شان می‌شود، می‌گویند اصلاً نمی‌توانیم به چنین چیزی فکر کنیم. با این شرایط اقتصادی کشور بچه کجا بیاوریم؟ جالب است برخی از افرادی که چنین دلایلی را برای فرار از فرزندآوری مطرح می‌کنند، به سمت نگهداری از حیوانات خانگی گرایش زیادی دارند.

به هر حال موضوع جمعیت امروزه یکی از اصلی‌ترین مسائل روز کشور محسوب می‌شود، آن قدر اهمیت این موضوع بالاست که رهبر معظم انقلاب در بسیاری از سخنرانی‌های خود تأکیدات ویژه‌ای نسبت به آن داشته و دارند. موضوع جمعیت آن قدر دارای ابعاد مهمی است که امروز دشمنان ملت، تله‌ای برای مان‌پهن کرده‌اند و تلاش می‌کنند با ایجاد کمپین‌های مختلف زنان ایرانی را از مادر شدن بهراسانند.

به دنبال اهمیت موضوع جمعیت، مجلس شورای اسلامی قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» را در سال گذشته به تصویب رساند و این قانون جهت اجرا توسط رئیس‌جمهور در آبان ۱۴۰۰ به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شد، قانونی که به‌منزله حمایت از خانواده با هدف افزایش جمعیت در یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی با حرف و حدیث‌های فراوان به تصویب رسید و از همان ابتدا سعی کردند با زیر سؤال بردن برخی از ابعاد آن، مانع اجرای درست و جامع آن شوند.

حال تقریباً بیش از یک سال از زمانی که قانون به مرحله اجرا رسید، می‌گذرد؛ به همین منظور درباره آخرین وضعیت چگونگی اجرای این قانون با امیرحسین بانکی پور، نماینده مجلس شورای اسلامی و یکی از طراحان این قانون گفت‌وگو کردیم. بانکی پور در این باره به خبرنگار جام جم می‌گوید: اگر بخواهم درباره وضعیت اجرایی قانون حمایت از

خانواده و جوانی جمعیت صحبت کنم، باید بگویم ۳۰ درصد قانون کاملاً اجرا و حدود ۳۰ و چند درصد به صورت ناقص اجرا شده همچنین ۳۰ و چند درصد دیگر هم هنوز به مرحله اجرا نرسیده است. وی با اشاره به بخش‌هایی از قانون که کاملاً اجرا شده است، بیان کرد: اعطای تسهیلات خودرو و بانکی انجام شده است و در حال حاضر تسهیلات بانکی فرزندآوری و ازدواج در حال پرداخت بوده اما برخی از افراد در نوبت هستند که به‌زودی پرداخت خواهد شد. از سال گذشته تاکنون؛ ۱۲۵ هزار زوج؛ خودرو، یک میلیون و ۶۰۰ هزار نفر؛ تسهیلات ازدواج و بیش از ۵۰۰ هزار نفر؛ تسهیلات فرزندآوری دریافت کرده‌اند.

این نماینده مجلس در ادامه افزود: طبق قانون قرار بود حق تاهل ۵۰ درصد و حق اولاد دو برابر افزایش پیدا کند که این اقدام نیز انجام شده است، طی پنج سال آینده حق اولاد ۳۲ برابر خواهد شد. برای سال جاری ۲ برابر افزایش پیدا کرد و در بودجه ۱۴۰۲ هم پیش‌بینی شده حق اولاد دو برابر افزایش یابد.

بانکی پور با اشاره به بخش‌هایی از قانون که به‌صورت ناقص اجرا شده است، گفت: بخشی از قانون که به‌صورت ناقص اجرا شده، مربوط به اعطای زمین است؛

آیین‌نامه آن

طراحی و به

استان‌ها ابلاغ شد. همچنین برای بخشی از زمین‌ها رصد و ثبت‌نام هم صورت گرفت اما هنوز تحویل داده نشده است.

وی با اشاره به بخش‌هایی از قانون که اجرا نشده است، تصریح کرد: طبق قانون باید یارانه چهار دهک پایین جامعه سه برابر می‌شد که هنوز اجرا نشده و ۱۰۰۰ میلیارد تومان از خود بودجه قانون برای آن کمک شد تا به سازمان هدفمندی یارانه‌ها در این خصوص تخصیص داده شود اما هنوز این اقدام صورت نگرفته است.

این نماینده مجلس درباره اقدامات فرهنگی دستگاه‌های متولی برای فرهنگسازی مسأله افزایش فرزندآوری، بیان کرد: اقدامات مختلف فرهنگی صورت گرفته اما انسجام قرارگاهی که تمام برنامه‌ها به‌صورت هماهنگ پیش رود، انجام نشده است. طبق قانون سازمان صداوسیما و وزارت فرهنگ و ارشاد در این خصوص نقش دارند اما هنوز شاهد اقدام جدی نیستیم. بنابر قانون، سازمان صداوسیما مکلف شده که ۱۰ درصد؛ فیلم‌ها، انیمیشن‌ها، سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیونی خود را به موضوع جوانی جمعیت اختصاص دهد که هنوز اتفاقی نیفتاده است البته سازمان صداوسیما در خصوص تبلیغات بازرگانی نیز تغییراتی را پیرامون مسأله جمعیت داشته است.

بانکی پور اضافه کرد که وزارت فرهنگ و ارشاد نیز طبق قانون باید تمام تبلیغات شهری را با محوریت خانواده و جمعیت انجام می‌داد که هنوز این مسأله رعایت نشده است، همچنین تمام شهرداری‌های کل

کشور از جمله شهرداری تهران مسئولیت‌هایی در بحث فرهنگسازی دارد، چراکه یک سوم تابلوهای شهری مربوط به حوزه فرهنگ است که از این میزان، قرار بود بخش زیادی به بحث خانواده و جمعیت پرداخته شود، ولی ما شاهد رعایت شهرداری‌ها نیستیم.

وی اقدامات فرهنگسازی در جهت افزایش فرزندآوری و رشد جمعیت را ضعیف دانست و معتقد است: در حوزه اعطای تسهیلات و اقدامات اقتصادی، قانون جوانی جمعیت بهتر اجرا شده است اما در بحث فرهنگسازی هنوز باید کار جدی صورت گیرد.

این نماینده مجلس با اشاره به بخش‌های بهداشتی و درمانی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، گفت: در ابتدا فکر می‌کردیم وزارت بهداشت مقاومت جدی در خصوص مفاد قانون داشته باشد اما خوشبختانه قرارگاه جمعیت در این وزارتخانه تشکیل و گام‌های هماهنگی برداشته شده است. تقریباً نصف مفاد قانون به حوزه بهداشت و درمان مربوط است که وزارت بهداشت کارنامه خوبی دارد.

بانکی پور با بیان این‌که البته هنوز برای توسعه زایمان طبیعی اقدام جدی از سوی وزارت بهداشت صورت نگرفته، ادامه داد: این‌که اجرای این بخش از قانون را هنوز از سوی این وزارتخانه شاهد نیستیم، به نظر به دلیل تعارض منافع است که توقع می‌رود هرچه سریع‌تر نسبت به اجرای آن اقدام جدی داشته باشند. وی معتقد است دولت سیزدهم در اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت سربلند بوده و نمره قبولی را دریافت می‌کند؛ چراکه باتوجه به شرایط دولت از نظر اقتصادی و آنچه برسر قوانین مشابه در گذشته آمده، قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به‌خوبی اجرا شده است.

این نماینده مجلس با اشاره به اثرات اجرای قانون از نیمه دوم سال گذشته تاکنون، گفت: در منحنی‌هایی که مربوط به جمعیت است، اثرات اجرای قانون را شاهد هستیم؛ طی ۱۵ سال گذشته، هرسال ازدواج‌ها روندی نزولی داشت و ۴۰ درصد ازدواج‌ها کاهش پیدا کرده بود. در سال ۱۴۰۰ با شروع اجرای بخش‌هایی از قانون که مربوط به ازدواج جوانان است، از روند نزولی ازدواج جلوگیری و ازدواج، رشد پیدا کرده است. علاوه بر این طی پنج سال گذشته نرخ باروری افت پیدا کرده بود که سال گذشته نرخ باروری روبه افزایش رفت.

اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به صورت کامل و جامع می‌تواند در بحث افزایش فرزندآوری تأثیرگذار باشد اما این تأثیرگذاری مدیون توجه بیشتر به مسائل فرهنگسازی و تبلیغات فرهنگی است چراکه همان‌طور که در دهه هفتاد، فعالیت‌های فرهنگی باعث کاهش نرخ باروری شد در سال اخیر هم توجه به این مسأله می‌تواند منجر به رشد این نرخ شود. جمعیت هر کشور قدرت آن کشور است و برای حفظ قدرت ایران در ۲۰ سال آینده همه مسئول هستیم!

